T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

7. HADİS

HAYÂ İMANDANDIR

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

« اَلْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ، أَوْ بِضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً : فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ »

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radıyallahu anh'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İman yetmiş (veya altmış) küsur özelliktir (şubedir). En yükseği, 'Allah'tan başka ilah yoktur.' demek; en aşağısı ise, eziyet veren şeyleri yoldan kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir bölümüdür."[7]

Açıklamalar

İmanın bir asıl yapısı (ki o kalp ile tasdiktir) bir de o yapının dalları vardır. Hadiste iman ağaca benzetilmiş gibidir. Kur'an-ı Kerîm'de de iman gerçeğini belirten söz, ağaca benzetilmiş ve şöyle buyurulmuştur:

"Güzel söz, kökü (yerde) sabit, dalları gökte olan güzel bir ağaç gibidir. Ki o ağaç, Rabbinin izni ile her zaman yemişini verir. Allah, öğüt alsınlar diye insanlara böyle benzetmeler yapar." [İbrahim suresi (14), 24]. İman kökü kalpte, dalları ise, insan davranışları olarak dışarıda yani hayatta olan bir tevhit ağacıdır.

7 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 127 (Müslim, Îmân 58. Ayrıca bk. Buhârî, Îmân 3; Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Nesâî, Îmân 16; Tirmizî, Birr 80; Îmân 16; İbni Mâce, Mukaddime 9)

Açıklamalar

"İmanın şubeleri" ile ilgili genel çerçeveyi belirleyen hadîs-i şerîf, önümüze ilgi çekici bir çizgi koymaktadır. "Lâ ilahe illallah" demekten, yoldaki eziyet veren şeyleri gidermeye kadar uzanan bu çizgi teori ile pratik, düşünce ile uygulama kısacası din ile dünya ayrılmazlığıdır.

Peygamber Efendimiz, kalpteki tevhit inancının sözlü ifadesi demek olan "Allah'tan başka ilah yoktur." ikrarının en yüksek ve en üstün iman görüntüsü olduğunu söylüyor. Yoldan, eziyet veren şeyleri gidermenin de bu imanın yerine getirilmesi en kolay ve belki bir anlamda faydası en az olan belirtisi olduğunu ifade ediyor. Biri tamamen manevi ve kalbî bir kabulün ifadesi; öteki yoldan mesela bir taşı kenara iteklemek gibi tamamen maddi ve fevkalâde kolay bir hareket... Ancak her ikisi de aynı iman gövdesinin dalları... İnsan davranışlarının iman ile ilgisi, din ile dünyanın birbiriyle olan birlikteliği ve madde-mana kaynaşması herhalde ancak bu kadar beliğ bir şekilde ortaya konulabilirdi.

Utanma duygusunun bile imanın bir şubesi olduğunu hadisimizden öğrenmekteyiz. O halde bütün bunların ve iman ile ilgili diğer hadîs-i şerîflerin topluca ortaya koyduğu gerçek ve verdiği mesaj şudur: İslam'da iman ile şu ya da bu şekilde alakası olmayan herhangi bir davranış yoktur. Dolayısıyla din-dünya ayrılığı gibi bir anlayış da kesinlikle mevcut değildir.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. İman, birbirinden farklı değerde de olsa birçok özellikten meydana gelmektedir. Bu özelliklerin her birinin doğrudan doğruya iman ile doğrudan alakası bulunmaktadır.
2. İslam'da din ve dünya ayrılığı yoktur. Bunlar tam bir bütünlük içindedir.
3. İman şubelerinin her biri başlı başına bir hayır ve iyilik vesilesidir.
4. Hayır yollarının çokluğu, imanın şube sayısından da bellidir.
5. Hayâ, hayırdır, hayır getirir.